

М. І. Литвінець

Іспанська мова

ІСПАНСЬКА МОВА – мова, що належить до романської групи індоєвропейської мовної сім'ї; одна з офіційних мов ГА ООН. Зародження та формування І. м. пов'язане з історією іспан. народу. І. м. бере початок з вульгар. латини, яку на рубежі 3–2 ст. до н. е. занесли на Піреней. п-ів рим. завойовники. Природ. розвиток І. м. не могли затримати ні завоювання Іберії вестготами в 5 ст., ні захоплення Пд. Піренеїв арабами і берберами на поч. 8 ст. Вирішаль. роль в утвердженні єдиної І. м. відіграв кастил. діалект під час Реконквісти – відвоювання захоплених арабами територій, що тривало до 15 ст. і завершилося утворенням Іспан. королівства. Найдавніші письмові тексти І. м. датують 2-ю пол. 12 ст. Перша пам'ятка іспан. епіч. поезії «Cantar de mio Cid» («Пісня про мого Сіда») відома за списком 1307. Велике значення для розвитку І. м. мала творчість письменників епохи іспан. Відродження: М. де Сервантеса, Лопе де Веґи, П. Кальдерона, Ф. де Кеведо-і-Вільєґаса. Відкриття 1492 Америки і подальша її колонізація сприяли поширенню І. м. на 3х. півкулі. Як держ. та літ. І. м. функціонує в Аргентині, Болівії, Венесуелі, Гватемалі, Еквадорі, Екватор. Гвінеї, Колумбії, Коста-Риці, Кубі, Мексиці, Нікараґуа, Панамі, Уругваї, Чилі та ін. У цих країнах витворили своєрідні варіанти І. м., що характеризуються лексич. і фонет. особливостями. Із місц. мов та говірок І. м. запозичила багато слів, частина яких через її посередництво увійшла до фонду інтернац. лексики (гамак, какао, канібал, каное, колібрі, пірога, томат, ураган, шоколад та ін.). Окреме відгалуження від І. м. становить ладіно (мова іспан. євреїв, вигнаних із Піренеїв 1492), яка поширилася в деяких ареалах на Пн. Африки, Балканах і в Туреччині. Ладіно частково зберігає лексичні й фонет. особливості І. м. 15–16 ст. Нині в Іспанії відзначаються бургос., ріохан., сорій., кастил., андалус., естрамадур., канар. та ін. діалекти. У сучас. І. м. є п'ять простих голосних (монофтонгів), багато дифтонгів і трифтонгів; іменники та прикметники не відмінюються; у дієслів розвинена система часів; алфавіт – на основі латинського. Знаки питання та оклику ставлять на поч. (у зворот. написанні) та в кінці речення; відсутні подвійні приголосні (крім ll та rr); над літерою n у випадках пом'якшення ставлять тільду – ñ. Нар. словотвори та ідіоми для збагачення літ. мови використовували у творах з життя і побуту провінції прозаїки 19 ст. Р. де Месонеро Романос, М.-Х. де Ларра, С. Естеванес Кальдерон та ін. До різних діалектів як до мови своєї «малої батьківщини» пізніше зверталися письменники світ. рівня – В. Бласко Ібаньєс, А.

Рекомендована література

1. Шишмарев В. Ф. Очерки по истории языков Испании. Москва; Ленинград, 1941;
2. Степанов Г. В. Испанский язык в странах Латинской Америки. Москва, 1963;
3. Карпов Н. П. Фонетика испанского языка. Москва, 1969;
4. Васильева-Шведе О. К., Степанов Г. В. Теоретическая грамматика испанского языка. Морфология и синтаксис частей речи. Москва, 1972;
5. Литвиненко Е. В. Грамматика испанского языка. К., 1976;
6. Воронина М. М. Пособие по лексике испанского языка. К., 1976;
7. E. V. Litvinenko. Historia de la lengua española. Kiev, 1983;
8. Бланшей И. Е. Испанский язык. К., 1988;
9. Помірко Р. С. Іспанська мова та її діалекти. Л., 1996;
10. Литвинець М. І. Мова ладіно // Ейникайт. 1997. № 1(23).

Бібліографічний опис:

Іспанська мова / М. І. Литвинець // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-12750>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).